

Umberto Sgarzi, Pitàur

A l'avèva cgnusó àn indrì in cà da Franco Savén, l'anticuèri ed Portanòva, che ala zòbia al fèva la pézza pr i amìg, int la sò bèla cà in culénna. Umberto al fèva di beléssum saggna-sít a tèvla, che pò scadagnón al s purtèva a cà e acsé a in ò méss insàmm una bèla e preziaùsa coleziàn.

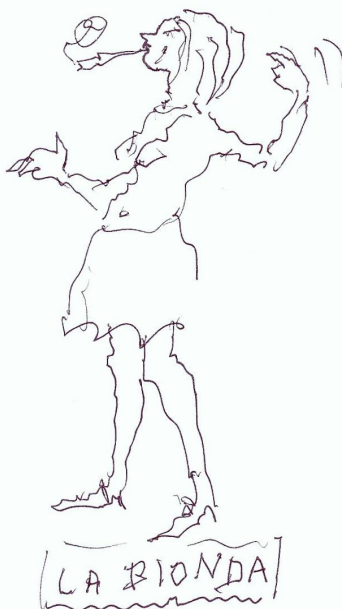
Umberto l'èra un pitàur famàus, arlív ed Gino Marzocchi, e l'èra anc un bulgnais stièt, con un bèl dialàtt che ló l'adruvèva par cuntèr di fàt curiùs e iresistèbbil. Sò fradèl l'èra Brunello Sgarzi, poèta ed gran râza, ch'al s'è lasé däl poesi beléssimi. Cme artéssta, Umberto l'è fàt unàur ala sò zitè, fagànd däl mässtr in tòtt al mànn, purtànd in gîr la fàma ed Bulaggna, la zitè di Caracci, ed Guido Reni, dal *Guercino*.

Òn di sù ùltum lavurìr al fó al lîber ed Pnòc', che ló l'è ilustrè ala granda. Personalmänt, a sà'n urgugliàus d'avairel avó cme colaboratàur volontèri dal nòster giornalén: mé ai mandèva par pòsta di piz che, secànn mè, i arénn avó bisàgg d'una sò figurénna, che ló puntualmänt al fèva. Cme càl dàu ch'ai ò méss qué, che ló al creé anc se la man la n'èra pió fairma: la prémma la rapresànta mé e Sisén; la secànn, naturalmänt, la nòstra Biànnnda

A l'ò lèt stamaténna in vatta al Carlén che Umberto l'è mòrt, a nuvantasì àn. Bulaggna l'è pèrs un

èter ed chi sù fiù ch'i i an dè dal smèco. Gràzie, amìg Umberto: int l'ùltma pàgina dal nòster giornalén, sàtta ala vâs "*disegni originali*" mé a i lasarò con argó al tò nóm!

Fausto

Arcurdànd Êzio

Quand a studièva (pòc) ai Aldén, al lonedé dàpp-mezdé, dal dàu al quàter, a fèven ginàstica al Stàdi Comunèl (ch'al n'èra pió ciamè al "Litorièl", mo brîsa gnanc "Renato Dall'Ara"). Sàtta àl tribùn ai èra la palèstra e i spujadùr che, pr arivèri, bisugnèva pasèr par la bugadarì in dóvv ai èra dàu lavandèri che, al lonedé, àl lavèven àl mài dal Bulaggna. Sé, parché cla vòlta, i zùgadùr i adruvèven àl mài ed lèna prudótti int la fàbrica dal Presidànt che, prémma ed cazèri vî, àl vgnèven lavé e arsintè una sinifili ed vòlt.

Che maravajja, per nuèter ragàz, vadder tòtti càl mài staisi a sughèr! L'èra quèsi un òblig andèr dānter par tuchèr qualla d'ón di nùster eròi dla dmanndga... Mé, fén d'alàura, avé un'afeziàn particolèr par Pascutti, anc parché l'um dèva l'idè d'arvisères un pòc a... Celentano, ch'l'èra al mî cantànt preferé.

Tant àn dàpp a m'èra méss a cantèr anca mé e ai capitè che la Cmónina la pinsé d'afidèr a mé e a Zóff l'urganizaziàn ed socuanti serèt dnanz ala

cîsa dla Vétta, int àl Ciavadùr. A dères una man a ciaménn l'amìg regéssta e atàur teatrèl Giorgio Giusti, gran tifàus dal Bulaggna e amìg ed Pascutti. Dètt e fàt: a urganizènn una sîra dedichè a ló, una spèzie ed *talk show* dedichè ala sò carîra ed zùgadàur. Êzio al fó bravéssum a tgnîr dsdàssda l'atenziàn dal pòbblic, arspundànd a tòtti àl dmand ch'i fènn. Ala fén an vòls brîsa azetèr al péccol contribùt che nuèter a avèven prevéss par tòtt i òspit. Da cla vòlta a pòs anc dîr che con Êzio a se stabilé un rapòrt par mé beléssum: ai èra dvintè amìg dal mî canpiàn ed zòventó.

In chi àn che lé, Êzio l'èra aviè d'andèr in fèri a Vidiciàtic, in dóvv mé a vâg a cantèr al dé ed Feragàsst pr al mî amìg dān Iàcum, al curèt. Par socuànt àn Êzio al s mitèva a sèder int un tavlén dal cafà ed piàza, asptànd che mé arivéss par muntèr tòtt i mî tarabàcuel par cantèr. Quand l'um vdèva a smuntèr dala màchina, al s avsinèva par salutèrum, pregàndum d'andîr brîsa che ló l'èra lé. Mé invèzi, da cla caràggna ch'a sà'n, tòtti àl vòlt a gèva: "*Signôri, anc se ló an vòl brîsa, a vói fèruv nutèr che là in fànn, a sèder in cal tavlén, ai é ón di pió grand canpiòn dal nòster gluriàus Bulaggna: Ezio Pascutti!*"

Ló al s livèva in pî pr arspànnder ala sbatrì ed man dal pòbblic.

Chèro Êzio, àir a n sà'n brîsa vgnó a salutèret in San Pîr: a t salùt incù, e qué sàtta a i métt una tò fòto da ragàz, quand un èter ragàz l'andèva a tuchèr la tò màja, al lonedé.

Fausto

L avuchèt

L é un pô che al canpanén dl apartamânt in fâza al sâna con insistânza. La Marî l'è andè a fèr la spaisa, chi sà chi l é ch'al la zairca. A slómm d'ed drî dala tannda, a n vôi brîsa fèr la figûra dla sbraghirâna. L é un òmen ch'l arà zincuant'ân, fté in giâca e cravâta. A vadd ch'al tâurna a avsinères ala pulsantîra di canpanén e, defâti, a sént a sunèr int l apartamânt avсэн, una sunè lóna e cunténua. Ai ò quèsi deziš d avrîr la fnèstra par dmandèri es'al vôi dala Marî, quand li stassa la cunparéss in vatta al merciapî, tirândes drî al cariôl dla spaisa.

L omen ai và incânter.

- *La sgnèra Rossi?*

- *Sé, a sân mé.*

- *Par furtónina ch'l'è arivè! La stâga tranquèlla, al n é gnînta ed grèv, mo sô fiôl...*

- *Mârco?*

- *Sé, Mârco l à avó un inziđânt. Ló an s é fât gnînta, mo al pèr che al ragazèl ch'l à investé al séppa grèv, e acsé la Polizî l'â tgnó farmèrel. Mé a sân un avuchèt, e Mârco al m à dè l'incunbânza ed dmandèr a lî i sôld par la cauziân...*

A vadd la Marî ch'la tén pugères al cariôl dla spaisa e l òmen ch'al la tén só. Al pèr gentîl e premurâus, mo sta stòria la n um cunvénz brîsa. La Marî la s avséna al purtân, i én sâtta ala fnèstra e a n i vadd pió. Alâura a vâg ataiš ala pôrta e a sént a arivèr l asensâur al nôster pian. Bisâggna ch'a fâga quèl, a vâg fòra.

- *Adiô Marî! Cs'ai é suzès?*

- *Grâzie, mo ai é qué l avuchèt, ai pinsarà ló.*

A incraus al guèrd cârg d ustilitè dl avuchèt. Adèsa a l pòs guardèr d'atais: l é sé fté con un ftièri, mo duzinèl, tirè fòra da chisà dóvv. I cavî i én ónt e dspnè, âli ónng' âli an l urèl naigher. E i ûc' i an un che ed catîv, e brîsa sâul pr al mî intervânt.

- *Marî, ciâma sóbbit Mârco, acsé at dirà ló cum âl stan âl cós.*

La Marî la tintinîga un pôc, pò la capéss che qualla l'è la còsa gióssta da fèr. La tól fòra al telefonén e la tâca a zarchèr al nómmer ed sô fiôl. L òmen al barûsla una scûsa, al diš quèl a propòsit ed documént lasè in mâchina ch'l à da andèr a tór, e al s invèjja zâ pr âl schèl. La Marî e mé a s guardân

sânza dscârrer. A la fâg vgnîr dânter da mé ch'la tramma anc.

Mârco al cunfairma ch'al n à avó inción inziđânt e adèsa, dnanz a un bèl tè ch'al fómma, mé e la Marî a psân strichères âl man cuntânti, parché l é pròpi vaira che quâtr ûc' i vâdden méi che dû.

Al promotâur

Che nôjja sta riugnân ed lavurîr. Al Capatâz incû l é pròpi insoportâbil, an la finéss pió ed ciacarèr. E tótti cäl tabèl, e i téttol ch'i van só e quî ch'i van zâ! Al telefonén al vîbra in bisâca: mî mèder? La n um ciâma mâi quand a sân a lavurèr, bisâggna pròpi ch'arspânnda. Coi ûc' a m scûs col Bòss, st mânter ch'a vâg fòra dala sèla.

- *Mâma?*

- *Mârco, menomèl t am arspânnd!*

Ai tramma la vâus, cs'ai srà capitè?

- *Dî, mâma...*

- *Mârco èl vaira t è avó un inziđânt?*

- *Mo nâ, a sân in ufèzzi, l é incòsa a pòst! Mo parché m al dmândet?*

- *Ai é vgnó un òmen ch'l à détt acsé d èser un avuchèt, e al vlèva di sôld par fèret liberèr dala Polizî...*

- *Èl anc lé cl òmen?*

- *Nâ, l é andè vî.*

- *Mâma, quanti vòlt t òja détt d an avrîr a inción?*

- *Mo a n i ò brîsa avèrt, l um stèva d'asptèr in vatta al óss. Furtónina ch'ai èra la mî vsèrina!*

- *Vâ bân, vâ bân. Adèsa stâ chièta, stasîra a pâs da té prémma d andèr a câ, acsé t um cânt pulîd!*

A sèr la conversaziân. Bisâggna ch'a tâurna int la sèla dla riugnân, sinchenâ chi al sént al Capatâz? Però, èt capé cal sugèt? Quand la i và bân quant farèl? Zenczânt/méll éuro a bôta? E sèt té quant ed sti vcétt, par la vargâggna d èsres fât fregghèr, pò i n dišen gnînta gnanc ai sû fiû? Figurâines ala Polizî!

Am sà ch'ai ò sbagliè amstûr, invèzi ed fèr só di bajûc a di pôver vîc' rinbanbé cunvinzandi a cunprèr di téttol ch'i én na fregadûra, dla chèrta da inscartuzèr di macarón righè, còmm al s insaggna al nôster Capatâz, bisugnarèv ch'a i truféss diretamânt, a fâza dûra, tant al pail in vatta al cagiarâtt a l ò bèle méss insamm da un pèz!

La Nócchia d Bastèl

La bonafaid

A l savèva mé ch'la srèv andè a finîr acsé còmm avèva sänper pinsè. Ala sô môrt mé a n avèva fât gnanc na pîga: ló al s n èra andè e mé a n pruvèva brîsa dšgósst. Par diš ân, in cl ufèzzi parastatèl, al m avèva tartasè e umigliè cme se mé a fòss stè al sô šlavacén. Al m avèva sänper détt ch'a n avèva da pinsèr a gnént, che mé ai èra un ingranâg' ch'al prilèva, al prilèva e al trašmitèva al muvimânt al gran âlber mutâur ch'l é pò l ufèzzi. Ló l èra l autèsssta con tant ed patânt ch'al s èra fât dèr in tänp ed guèra. An inpôrta brîsa se pò la mâchina la cunsumèva tròp, tant ai pèga sänper pantalan!

L èra arcgnusó dai dirizènt cme al chèp ufèzzi pió inflesèbbil ed tótt l Istitût e int al sô repèrt i dipendént i n vdèven l'âura ed scapèrsen vî, acsé, quand mé a véns asónt, a dé al canbi a ón ch'ai èra tuchè ed resésster par trî ân. Fèn dal prémm dé al vòls arbâter che mé a n avèva da tór inciónni inziđâtiv sänza prémma pasèri paròla, parché:

- *Qué al responsâbil a sân mé e as fâ quall ch'a vói mé!*

Só l mumânt a pinsè che in fânnd l avéss rašân, mo dâpp pûc dé a canbié idè, parché am capitè ed prupârr una nuvitè lògica ch'la véns sóbbit scartè con dimónndi sufizânza e a capé che la sô l'èra sâul bòria: al s sintèva superiâur, e una migliurî prupòsta da un sô dipendânt la i parèva un quèl fòra dal mând. Par zónta al cardèva che incòsa ai pséss èser cunzès, tant é vaira che mé, stra i mî colèga, a l avèva batzè "Cucâgna"!

Cal sô cuntâggd anujè e sustgnó superioritè, am fèva stèr mèl, mo in diš ân, un pô par vigliacarî, un pô pr an truvèr da dîr, a n catè mâi al curâg' ed dèri al sô avoir: avèva pòra dla sô reaziân! L èra cunvènt ed savair cum i van tratè i dipendént e al s cunpurteva cme al padrân dal vapâur, sänza ch'ai vgnéss mâi l'idè ed dèr la ménnima sudisfaziân a inción. Mo sócc'mel bân, un òmen, anc al pió ómmil, s't vû ch'al dâga al méi, l à da èser tgnó in cunsideraziân, parché al n é brîsa una mâchina! Ló totavî l èra in bonafaid, l èra cunvènt che al sô critèri al fòss l ónnic da tgnîr con i dipendént e acsé an s sintèva brîsa in câulpa. Am vén da pinsèr a quanti vòlt avèva véssst cal bèl quadrâtt dnanz ai mî ûc': al Gióddiz Superiâur ch'ai lizèva la léssta dâl sâu

canajè e Cucagna con una risadèina in camoffa, al s difindèva digànd ch'al n èra brisa càulpa sò, parché ló l èra in bonafaid! Mo guèrda té, l èra un gran bòja mo an savèva brisa d èsrel: l avèva strulghè una bèla sculatta pr an paghèr dâzi! La sò bonafaid al l avèva salvè dnanz a Dìo, mo a mé chi m arèv dè una man? Fòrsi che tòtt quall ch'avèva padé l'èra ròba da gnént? Chi m arèv mâi dè indrî la mî sghirigâja par cäl matén ch'la m èra stè purtè vî con na dmanda cretèina?

- *Cum èla che ló incû l é arivè dâpp ala pózza?*

Avèva una bèla vóija mé ed spieghèri che al tranvâi l èra arivè pió tèrd par càulpa d un inzidânt, ch'avèva truvè par la strè un vèc' amìg, ch'a n avèva brisa sintó la svèglia... Ló l èra lé e l um guardèva sänza cràddrum, con un surisén da znaciän. I avèvia mâi dmandè mé parché ló l arivèva, sé e nâ, trai vòlt al ân in urèri? Nâ, a n m èra mâi parmäss, i èren fât sù! An m interesèva brisa la sò vétta privè, par mé al psèva anc stèrsen a cà tòtt al dé! Invèzi ló l èra sänper curiäus:

- *Cum èla che incû l à finé al lavurîr con zénc minûd ed ritèrd?*

- *Cum èla ch'l à sbagliè sta sâmma qué?*

Acsé am tuchèva ed spieghèri däl siucarî da gnént, cme se ló an fòss brisa un raşunîr, cme s'an savèss brisa che na quèlca vòlta ai pòl anc capitèr ed fèr una svéssta. L um fèva däl dmand acsé, sâul pr avilîrum, parché ló al savèva "cme tratèr i dipèndènt!". Chi m arèv mâi dè indrî tòtt quall ch'avèva pèrs? Fòrsi inción. E ló, adès, là só a gòdres la pès etèrna! Mé a n sän mâi stè tròp catív, mo cla môrt la m avèva fât incazèr. Èrel gióssst st fât?

L èra canpè ala manîra ch'ai piàsèva, fagànd dälî angarî ai sù inpieghè, e adès al Gióddiz Superiäur al l asulvèva pr insufizänza ed pròv: ló l èra in bônafaid, an i èra gnént da dîr, l èra int na bätt ed fèr! Adès am tuchèva a mé. Mé a l savèva che la mî schèda l èra péina ed birbunè. Al Gióddiz Superiäur, a m al sintèva, con mé al srèv stè inflesèbbil, al m arèv rinfazè tòtt i pchè ed presunziän ch'avèva avó vèrs ed ló, parché a l cunsiderèva una gran legèra, invèzi, pròpi parché l èra in bonafaid, al sò cunpuramânt l èra stè giudichè con pió alzirîsia, al l'avè-

va scantunè e l èra riusé a schivèr la cundâna. Da cla vòlta che lé a canp con la scagâza dla môrt che un dé o cl èter l'arà pûr da vgnîr e con al peppacûl par la sentänza finèl, qualla ch'la dezid incôsa. Âu, a èser sinzèr, sänza savair csa dîr par difännndrum, a m mitrò a dispuşiziän dal giudèzzi dla Cäurt e... a sperarò in Dìo!

Renzo Bovoli

La lîvra

Qué zâ, int la canpâgna dla bâsa, äi nòt dla fén d agâsst äli én, fòrsi, äi pió bèli dl ân. Al srèv anc tänp pr al sänn miäur, mo brisa par mé. Dal mî lèt a pòs vädder al zil pèn ed strèl ch'al pèr invidèrum a livèrum e andèr. Parché mî pèder vénnel brisa? L'èlba la n pèr brisa luntèna. L é difèzzil métr a taşair la mî şvarzûra, ormâi anc la lîvra la srà drî a vgnîr fòra dala sò coccia.

A m préll int al lèt, e am pèr ed tgnîr strécca pr äi zänp de drî una gran lîvra, apanna mazè. L'é acsé lónnga che la tèsta a şbindlón la tâcca par tèra. Arivän int l'èra e mî mèder la s fa zrisén da luntan e mé, con un gran sförz, a lîv só al prèmi tant suspirè.

Sé, al prèmi tant suspirè! Una dsdètta cuntènnua! L é destén che cla bîstia prelibè la n pòsa mâi pasèr dala nòstra cusèina par finîr ala cazadâura. Mî pèder l é un cazadâur discrèt, mo int un gîr limitè, dóvv an i vòl par fôrza un bân can e al n é brisa nezesèri girèr dimónndi, *dato che* ló al sufrèss d artrît ai pî. Insâmma: l é un cazadâur da panna, un tîp ed câzia ch'la s pòl fèr anc da par sé. L é asè stèr ardupè e stèr da stèr al favâz, o al mèrel, o al sturnèl. Opûr andèr un pòc drî una zèda o un fòs e sperèr ch'as lîva só un faşän o una quâja. In ste chès, in duv bisâggna fèr dal gran şgunbéi, Lilli, al nòster can, al vâ benèssum. Al còrr dapartótt, *dato* ch'al n é brisa bân d arcgnósser e tgnîr drî a una trâzia, an dà brisa mänt e al bâja cme un mât.

Par sti mutív an s pòl brisa stèr int una scuèdra pr una batûda ala lîvra, parché bisâggna girèr par dälî âur e avair di can ed râza fèina, ch'i lavâuren in silänzi, i nèsen l udâur gióssst e pò i s afairemen a guardèr al sò padrân par capîr quall ch'i an da fer. Lilli an sa gninta ed sta ròba e, da

brev bastardén, al cur-rév in zà e in là, mandànd a mänt la batûda.

Zèrt, as prèv, con i amìg, partezipèr sänza al can, mo al srèv cme azetèr una regalî. Mo brisa ed sicûr al dé dl'avèrta, incû an i é inciónni pusibilitè d arzävver di piäsîr. Par quasst, pió al fât che mî pèder ògni tant al tén farmères, a srò mé, incû, a fèr al can.

A sént al gäl a cantèr e a vadd la prémma lûs dl'èlba. A m lîv e a còrr in cusèina. Mî mèder l'â bèle preparè äi pagnutéini inbuté, la burâcia e äi tâz dal lât coi biscût. Mî pèder al s é bèle méss al şilè culâur militèr e l é drî a insfilzères i stivèl. Mé a i slóng la cartucîra e a i dmand:

- *Fèt brisa claziän?*

- *Nâ, nâ, l é méi andèr, a la farò lóng ala strè.*

Lilli, asrè int al sättschèla, al cajèina cme un mât. A s inviän lóng ala cavdâgna, l'èrba l'é mójja ed guâza. Andän in silänzi, st mänter che al sâul al tâca a iluminèr la canpâgna. Dâpp a un pòc mî pèder al s chèva la stiòpa da tracòla e al la cârga con dâu cartócc'.

- *An s sa mâi!* - al dîs.

Al còr l um bät, l anbiänt l é sänper quall, epûr l um pèr difarânt... Da tòtti äi pèrt ai prèv saltèr fòra la lîvra... Mo al srèv una delusiän, turnèr a cà acsé prèst, sänza gnanc avairla zarchè!

Dâpp a un bèl pèz ch'a girän as sént, da luntan, dû cûlp.

- *I l'an ciapè!*

- *Cum fèt a savairel?*

- *Se nâ arénn sintó dälî ètri stiuptè...*

- *E nuèter quand tacaggna a zarchèr?*

- *Väddet cal canp ed furmintân? Vâ da cl'ètra pèrt e vâi dänter, fagànd dimónndi şgunbéi, anc col bastân, st mänter che t vén vèrs ed mé. Mé a stâg qué ala pòsta, se la lîvra la vén fòra...*

A còrr, st mänter che ló l èrma la stiòpa.

- *Frr, frr, uuh...* - al furmintân al vîbra al mî pasâg' e ai mî vèrs. La lîvra la n pòl zèrt resésster a un şgunbéi acsé. Tòtt gasè a vâg in zà e in là fén ch'a n arîv in fännnd al canvèr.

- *Pà, a vén fòra!* - a svèrsel a tóttâ câna.

- *Vén!* - al sént a arspånnder.

- *Alâura?* - a dmand apanna a sän al'avèrta.

- *Gninta, intinimòd avän apanna tachè, no?*

Andän d lóng, st mänter che al sâul l é sänper pió èlt e as tâca a sénter al

prémm chëld dla giurnèta. Ed tant in tant as sént, in luntananza, däl stiuptè e di cajén sänper pió fëss, séggn dla probàbil catùra däl lîver. Da luntàn a vdän una scuèdra ed quâter cazadûr, con etertànt segûg', ch'î s avsénnen.

- *An i daggna brîsa fastîdi* - al dîs al babbo.

- *Parché? La n é ed tótt la canpâgna?*

- *Sé, però i én drî a bâter una pèrt dimónndi lèrga, vâddet? Al n é brîsa curèt travarsèrta. S'ai avéss da saltèr fòra la lîvra, ed chi srélla? Vén, guardän qué, che pò dâpp a s apusän, anc parché ai ò bèle mèl ai pí.*

L é un canp arè, con äi stâppi ch'äl sèlten fòra stra i madón, insàmm a di pîz d aldâm sacc. Un sît ideèl par la lîvra, par fèr la cóccia e pasèri la nôt, opûr pr ardupères da tótta sta confusiàn. Mî pèder al fa fadîga a girèr in vatta a ste fânnd dspèra e mé a tâc a tirèr, dnanz a mé, däl manè ed tèra bèla cunpâta e un quèlc sàs. Pusébbil ch'an i sèlta brîsa fòra, tótt int na vòlta, una lîvra? Arivän ed cô dal canvèr e drî ala cavdâgna ai é una fila ed râuver. Adèsa al fa pròpi un gran chëld.

- *Quassta l'um pèr una bèl'òra pr un pôc d arpôs!* - e, in cal mânter, dâpp avair dsarmè la stiòpa, al s métt a sèder e al s chèva i stivèl. Dala bisâca dal silè ai sèlta fòra äi pagnuténni e mé a m chèv da tracòla la burâcia.

- *Gnanc l'âmbbra d una lîvra, gnanc un saggn!* - mé a sän dscunsulè.

Da luntàn a vdän trî cazadûr con dû cínno ch'î vénnen vèrs ed nô.

- *L'é la scuèdra ed Gîgi.* - al dîs mî pèder.

I én int un canp ed berbabiéttol pôc luntàn e al sô pàs l é deziè e cunvént. Al pèr che i can i èven nasè quèl e i tâchen a esplorèr dapartótt, sänza però inción risültèt. Anca lâur i pèren un pôc stóff quand i arîven atais a nó, cunpâgna i sù padrón. I stiùp i én ed quí mudèren, ch'î pôlen sparèr bän pió ed dâu cartócc'.

- *Gnînta?* - al dmanda Gîgi.

- *Gnînta!* - l arspânnd mî pèder.

I dû cínno i an in man una lîvra pr ân, ch'î méttèn in mässtra con argói guardànd vèrs ed mé. A sän cunpâgn ed scòla e ed zûg ed tótt i dé, e al sô guèrd l é un méssti ed comprensian e

cunpatimânt. L'é una situaziàn piotòst inbarazanta, e fòrsi par quasst Gîgi al dîs:

- *Bè, ai é anc dal tänp, nâ? In bâcca al lâuv!*

- *Ch'al crèpa!* - ai arspânnd al babbo.

- *A dman, a scòla.* - a dégg mé.

Prémma che al silänzi al dvänta tròp pais, mî pèder l um dîs:

- *It prânt? Adèsa andän a fèr una vîsita a cal canvèr ed berbabiéttol.*

- *Mo i én apanna pasè lâur, pâ! E con i can.*

- *Däl vòlt ai pôl capitèr di pió fât quí! E pò té t î un can miâur che quí là, nâ?*

A s inaviän. Al canvèr al mässtra i séggn dal pasâg', mo al babbo al vâ dänter deziè. Mé a tâc a fèr al sòlit in zà e in là, mo svujè, sänza fidózzia.

- *Andän, andän!* - mî pèder l um pèra só.

Avän d'andèr inänz fén in fânnd par pò turnèr indrî da cl'ètra pèrt, quand la lîvra, granda e gròsa, la sèlta ed fianc, cme una mòla, pròpi atais a nuèter. Con äli uracc' drétti la tâca a andèr in zà e in là, squèsi cme s'la fòss drî a fèr un slâlom fra di palétt. Ai tén drî dû livrüt che, a tänp, i copiän i movimént dla mèder. Int un mumânt äi trai bìsti äi vénnen fòra dal'òra dl âlber che fén alâura l'ai avèva cuèrt e prutèt. Adèsa i én al sâul in pén, a purtè ed tîr. Una stiuptè ideèl, qualla che ògni cazadûr al s insóggn ed psair fèr, quèsi inpusébbil da scajèr.

A sént al còr ch'l um scòpia. Méll quí i um pâsen par la mânt: sâura tótt a m imâzin la maravajja int äi fâz di amîg apanna pasè. Mo an i é brîsa tänp par pinsèr e a m arännd a un quèl ch'l é pió fòrt che mé, e che a n sò brîsa definîr:

- *Brîsa sparèr, brîsa sparèèèèèr...*

Mî pèder al stà par tirèr al grilätt, al sént la mî vâus e al s prélla vèrs ed mé.

- *Brîsa sparèr...* - a sän drî a dîr.

Mo al tâurna a puntèr la stiòpa e al tâurna a truvèr la mîra: la lîvra l'é anc a tîr. Al butén suspirè, l atestè tant asptè, quall da mustèr con argói a chí, con un'arugänza garbè, an pèrd brîsa l'ucasiàn par fèret da capîr che an i é pò brîsa da vargugnères a cuntintères d una câzia inferiâura.

Dänca un'ucasiàn ch'l a n s ripeterà

pió, un dèbit che al destén l é fenalmânt dispòst a paghèr. St mânter ch'al tîra al grilätt l abâsa d un gnînta la mîra: i balén i lîven só una nóvvla ed pällver una ciòpa ed mèter prémma dla lîvra, ch'la tîra d lóng la sô câursa insàmm ai livrüt, sänper pió luntan. L'èrba dla cavdâgna adèsa l'é sòtta e inspulvrazè, sâtta al sâul brusânt. Ògni tant a s guardän, sänza dîr gnînta, st mânter che da luntàn ai arîva i tócc dla canpèna dal mezdé. Prémma d arivèr int l'èra a sént la man ed mî pèder pugères in vatta ala mî spâla.

Sergio Fantoni

(traduziàn in bulgnais dla Nócchia d Bastèl)

La siänza di nûster vic'

Guzzaidra - nome dato in montagna all'equiseto o coda di cavallo.

Da: G. Ungarelli, *Le piante aromatiche e medicinali nei nomi, nell'uso e nella tradizione popolare bolognese.*

Tipografia Luigi Parma, 1921.

Al Pânt dla Biânnda

Nómmer 149 dal 2017

Diretâur iresponsâbil e limušnîr:

Fausto Carpàn

Dséggén uriginèl:

Lupâmbbol (Wolfango)

Umberto Sgarzi

Matitâza (Giorgio Serra)

Coretâur di sbâli: **Bertén d Sèra**

Strulgân eletrònica: **Âmos Lèli**

Abunamént par pòsta: almânc 20 € al ân.

Indirézz:

FAUSTO CARPANI

Via Emilia Ponente 21

40133 BOLOGNA

tel. cell. 339-3536585

fausto@pontedellabionda.org

Al dizionèri ed riferimânt par cäl paròl ch'âli én difèzzili da capîr l é quasst:

Lepri - Vitali

Dizionèri

BULGNAIS - ITAGLIÀN

ITAGLIÀN - BULGNAIS

Pendragon, 2009

I sît bulgnis i én quissti:

www.pontedellabionda.org

www.lafamigliabolognese.it

www.bulgnais.com

www.marcopoli.it

APPUNTAMENTI

Domenica 19 febbraio, ore 17, presso la Sala Teatro Centofiori (via Gorki 16): "Quando i portici erano di legno" casi, personaggi, luoghi del medioevo bolognese raccontati e cantati da Fausto Carpani con Antonio Stragapede con la proiezione simultanea delle immagini create da Giorgio Serra (Matitaccia). Ingresso libero.

Sabato 1 aprile, ore 21, Teatro Laura Betti di Casalecchio di Reno: Fausto Carpani accompagnato al pianoforte da Alessandro Ventura in "Cunzêrt", la canzone dialettale bolognese dall'800 ai giorni nostri. Prenotazioni allo 051/347986

Domenica 2 aprile, ore 16, IDEM COME SOPRA

PROGRAMMA FAMÈJA BULGNÈISA GENNAIO – APRILE 2017

Via Barberia 11

giovedì 19 gennaio, ore 16,30 - Pomeriggio dialettale con Fausto Carpani e i poeti del dialetto.

venerdì 20 gennaio, ore 17,30 - Rolando Donarini e Fausto Carpani raccontano e cantano il libro *La XIII Porta* (Minerva Edizioni)

giovedì 26 gennaio, ore 16,30 - Ilaria Francia presenta la mostra **La Collezione Gelman: Arte Messicana del XX Secolo. FRIDA KAHLO, DIEGO RIVERA, Rufino Tamayo, María Izquierdo, David Alfaro Siqueiros, Ángel Zárraga (Bologna, Palazzo Albergati)**

giovedì 2 febbraio, ore 16,30 - Marco Poli presenta il libro di Sandro Samoggia *Portici Insanguinati* (Costa editore)

giovedì 9 febbraio, ore 16,30 - Marco Poli presenta il libro di fotografie di Walter Breveglieri *Mi ricordo Bologna* (Minerva editore)

giovedì 16 febbraio, ore 16,30 - Pomeriggio dialettale con Fausto Carpani e i poeti del dialetto.

giovedì 23 febbraio, ore 16,30 - Marco Poli presenta il libro *E te prèlla* (Maglio editore), biografia e opere di Bruno Lanzarini, attore, regista e autore di scritti dialettali.

giovedì 2 marzo, ore 16,30 - *Appennino poetico. Poeti di Bologna*. Roberta Parenti Castelli e Gian Paolo Vicinelli leggono le loro poesie sul nostro Appennino

giovedì 9 marzo, ore 16,30 - Ilaria Francia presenta la mostra *Decò. Gli anni ruggenti in Italia (Forlì, Musei di san Domenico)*

giovedì 16 marzo, ore 16,30 - Marco Poli presenta il libro di Adriano Bacchi Lazzari e Giuliano Musi, *Bologna all'opera. Le voci più prestigiose nate sotto le due torri dal 1600 al 1980*, (Minerva edizioni).

giovedì 23 marzo, ore 16,30 – Marco Poli ci parlerà de *I 650 anni del Collegio di Spagna*, con immagini.

venerdì 24 marzo, ore 17,30 – Antonio Rosati Pepoli presenta *Storie dei Pepoli* (Costa Editore). *Fatti e misfatti di una grande famiglia bolognese nel racconto di un discendente contemporaneo*.

giovedì 6 aprile, ore 16,30 – Gabriella Saporì ci parlerà de *La Bologna di Giosuè Carducci*, Conferenza e lettura commentata di alcuni testi dell'Autore.

Martedì letterario, ore 16 (a partire dal 10 gennaio 2017) - A. Manzoni, I Promessi Sposi

Lettura animata e commentata dalla prof. Gabriella Saporì, già docente di Italiano e Latino in alcuni Licei di Bologna e provincia.

La partecipazione è aperta a tutti, anche ai non soci. Sarà gratuita per i soci del Sodalizio; per tutti gli altri il contributo a titolo di liberalità sarà di € 20 al mese, da versare alla Segreteria dietro ricevuta.